

III Всеукраїнська науково-
методична конференція з
міжнародною участю

Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції

Суми 2022

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ І ВИКЛИКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Матеріали
III Всеукраїнської науково-методичної конференції
(Суми, 18 червня 2022 року)

Суми 2022

УДК: 341-044.247:37.013

Ц62

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Завгородня В.М., канд. юрид. наук, доцент (голова редколегії)

Куліш А. М., д-р юрид. наук, професор, заслужений юрист України

Славко А.С., канд. юрид. наук

Длугош П., д-р габілітований (соціологічні науки), професор

Камьонка М., д-р (політологія і публічна адміністрація), доцент

Плотнікова М. В., канд. юрид. наук, доцент

Черкасов А.А., д-р іст. наук, професор

Чурилова Т. М. канд. юрид. наук, доцент

Чернявський А.О., канд. юрид. наук, доцент

Швагер О. А., канд. юрид. наук

Ц62 Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції: матер. III Всеукр. наук.-метод. конф. (Суми, 18 червня 2022 р.) / ред. колегія : В.М. Завгородня, А.М. Куліш, та ін. – Суми : Сумський державний університет, 2022. – 230 с.

До збірника увійшли наукові статті та повідомлення викладачів, студентів, учених та аспірантів ЗВО і наукових установ, викладачів закладів вищої та фахової передвищої освіти, вчителів шкіл, виголошені в рамках III Всеукраїнської науково-методичної конференції «Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції», присвяченої актуальним питанням європейських студій, педагогіки, політики, історії та права.

Позиція організаційного комітету III Всеукраїнської науково-методичної конференції «Ціннісно-орієнтований підхід в освіті і виклики євроінтеграції» не завжди збігається із міркуваннями, висловленими учасниками. У збірнику збережено авторські орфографію, пунктуацію та стилістику. Відповідальність за достовірність даних та дотримання принципів академічної доброчесності несуть учасники конференції.

© Сумський державний університет, 2022

ЗМІСТ

<i>Ахновська І.О.</i> КЛАСИФІКАЦІЯ ПОНЯТЬ, ПОВ'ЯЗАНИХ З ОСВІТОЮ	7
<i>Бараненко Д.В.</i> АДМІНІСТРУВАННЯ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ УКРАЇНИ: ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	12
<i>Барановський Б.О.</i> ВПЛИВ ГРУПИ ГУМАНІТАРНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ НА ГЛОБАЛЬНУ СИСТЕМУ ОСВІТИ	16
<i>Баранюк Т. М.</i> РОЛЬ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ У ЗАЛАГОДЖЕННІ КОНФЛІКТІВ НА ТЕРИТОРІЇ КОЛИШНЬОЇ ЮГОСЛАВІЇ	19
<i>Boipova A.A.</i> BASIC PRINCIPLES OF DEVELOPMENT OF AXIOLOGICAL DIMENSION OF THE EUROPEAN EDUCATIONAL SPACE	23
<i>Бондар Ю. А.</i> ПРАВОВІ ВЗАЄМВІДНОСИНИ МІЖ ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ ТА МІЖНАРОДНОЮ ОРГАНІЗАЦІЄЮ ПРАЦІ	27
<i>Брюханова Г.В.</i> ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ З РОЗРОБКИ РЕКЛАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	31
<i>Бурлай Т. В.</i> СОЦІАЛЬНІ ВИКЛИКИ ПОВОЄННОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ	33
<i>Halas A.S.</i> MAPPING EUROPEAN ECO-SYSTEM OF MICRO-CREDENTIALS IN HIGHER EDUCATION	38
<i>Holokha A. R.</i> FREE ELECTIONS AS A VALUE	42
<i>Гончаренко А.В.</i> РЕФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ ТА МІГРАЦІЙНА ПОЛІТИКА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ НАПРИКІНЦІ ХХ – НА ПОЧАТКУ ХХІ СТ.	45
<i>Hryn V.H., Hryn K.V.</i> INTEGRATION OF UNDERGRADUATE AND POSTGRADUATE STAGES IN THE MEDICAL PROFESSION DURING MARTIAL LAW IN UKRAINE	50
<i>Гусак Ю.Д.</i> ПРАВО НА ОСВІТУ В МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ: СТАНДАРТИ РАДИ ЄВРОПИ	53
<i>Давиденко О.</i> РОЗВИТОК ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ В УМОВАХ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ЗМІН	57
<i>Дегтярьов С.І.</i> ЮРИДИЧНА ОСВІТА В РОСІЇ У ХVІІІ СТОЛІТТІ: АПОФЕОЗ НЕДОЛУГОСТІ	59
<i>Денисенко С.І.</i> ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ КУРСУ «МІЖНАРОДНЕ ПУБЛІЧНЕ ПРАВО» ДЛЯ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ У ГАЛУЗІ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ	64
<i>Дмитрієв В. І.</i> ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ В США	68

<i>Добродум О.В., Мартинюк Е.І., Никитченко О.Е.</i> ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА У НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ СУЧАСНОЇ УКРАЇНИ	73
<i>Довженко Р. В.</i> ГЕНОЦИД ЯК ВИКЛИК ЦІННОСТЯМ СУЧАСНОЇ ЗАХІДНОЇ ЦИВІЛІЗАЦІЇ	77
<i>Zavhorodnia V. M.</i> LEGAL EDUCATION FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT: CHALLENGES OF MARTIAL LAW	80
<i>Желобицький Я.К.</i> СУТНІСТЬ ТА МІСЦЕ ЦІННІСНИХ ПРІОРИТЕТІВ У СИСТЕМІ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН	84
<i>Ішутіна О.Є.</i> РОЗВИТОК МЕДІАКОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ «МІЖКУЛЬТУРНІ КОМУНІКАЦІЙНІ СТУДІЇ» (ДОСВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЄКТУ ERASMUS + JEAN MONNET MODULE).....	89
<i>Ковальчук І. В., Ковальчук М. О.</i> ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ ТА ВОЄННОГО СТАНУ	93
<i>Козенкова Л. О.</i> ФІЗИЧНА ТА РОЗУМОВА ДІЯЛЬНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ: ВСТАНОВЛЕННЯ РІВНОВАГИ.....	96
<i>Kochkina D. D.</i> THE CONCEPT OF IMPLEMENTING EQUALITY AS ONE OF THE EU VALUES IN THE UKRAINIAN STRUCTURE OF LAW ENFORCEMENT AGENCIES.....	102
<i>Козир М.А.</i> ЦІННОСТІ ЄС: ІСТОРИЧНИЙ, ПРАВОВИЙ, ПОЛІТИЧНИЙ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ КОНТЕКСТИ	106
<i>Kolesnik N. D.</i> REINFORCEMENT OF THE EUROPEAN UNION VALUES	111
<i>Кравченко О.В., Щербак А. С.</i> ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНИЙ ПІДХІД В ОСВІТІ І ВИКЛИКИ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	116
<i>Лебідь А.Є., Тимофеева Т.</i> КОНЦЕПЦІЯ СПРАВЕДЛИВОГО ПОВСТАННЯ: КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ, ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ТА ЛЕГІТИМАЦІЯ ПРИРОДНОГО ПРАВА.....	122
<i>Lisniak V. A.</i> ROLE OF EUROPEAN VALUES IN SHAPING INTERNATIONAL LAW.....	126
<i>Лісун Я.В.</i> ОСВІТА В УМОВАХ НЕКОНТРОЛЬОВАНИХ МУЛЬТИКРИЗ 2019-2022 ТА ПРІОРИТЕТИ ЇЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	131
<i>Маланчук Т.В.</i> ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ.....	136

Мандич О.В. ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНІ МОДЕЛІ ПОСИЛЕННЯ СУЧАСНОГО ІНСТРУМЕНТАРІЮ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	139
Мельниченко С. Г. ДОСЛІДЖЕННЯ СУЧАСНОГО СТАНУ, ПРОБЛЕМ ТА ПЕРСПЕКТИВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС В УКРАЇНІ.....	143
Носирев О. О. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ФАХІВЦІВ З ТУРИЗМУ ТА ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ.....	147
Паламарчук О. І. КОРЕЛЯЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ І ТРАДИЦІЙНИХ УКРАЇНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В ІСТОРИЧНОМУ ДИСКУРСІ.....	151
Панкратова В.О. ПРАВОВИЙ КВІЗ ЯК ІНТЕРАКТИВНА МЕТОДИКА ПРИ ВИВЧЕННІ ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ДИСЦИПЛІН.....	155
Підоричева І. Ю. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСЛІДНИЦЬКИЙ ПРОСТІР ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ НОВОГО СТРАТЕГІЧНОГО ПОРЯДКУ ДЕННОГО ЄС	157
Плотнікова М.В. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВАГИ ДО ЛЮДСЬКОЇ ГІДНОСТІ У СФЕРІ ЗАХИСТУ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ.....	162
Саранов С. В. МЕТОДОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ПОРІВНЯЛЬНОГО АНАЛІЗУ КАТЕГОРІЇ «МИРУ» В «ГОСУДАРІ» МАКІАВЕЛЛІ ТА «ПОЛІТИЧНОМУ ЗАПОВІТІ» РІШЕЛЬЄ	167
Сачко І. О. ТЕРИТОРІАЛЬНІ ВІЙСЬКА ФІНЛЯНДІЇ ЯК ВІДПОВІДЬ НА ВИКЛИКИ ДЛЯ БЕЗПЕКИ: НАЦІОНАЛЬНИЙ ТА ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ.....	171
Семенцов Я. ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО КОСМІЧНОГО ПРАВА В АСПЕКТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ.....	175
Славко А.С. СЕКСУАЛЬНЕ НАСИЛЬСТВО У УМОВАХ ЗБРОЙНИХ КОНФЛІКТІВ: КВАЛІФІКАЦІЯ ЗА МІЖНАРОДНИМ КРИМІНАЛЬНИМ ПРАВОМ.....	177
Стрельник В.В. ВІДБУДОВА УКРАЇНИ НА ЗАСАДАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ.....	181
Хмельницька Л.В. СИМВОЛІЗМ «ПІВНИКА З БОРОДЯНКИ» ЯК НАЦІО-КУЛЬТУРНОГО СУПРОТИВУ В КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ.....	184
Царьова І.В. ЦІННІСНО-ОРІЄНТОВАНІ ТЕКСТИ ЯК ДОМІНАНТА ОСВІТИ.....	188
Чернявський А.Л. ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ КОНСУЛЬСЬКИХ УСТАНОВ ТА АДВОКАТУРИ ПІД ЧАС НАДАННЯ ПРАВОВОЇ	

ДОПОМОГИ ЗА КОРДОНОМ В КОНТЕКСТІ ОХОРОНИ ЦІННОСТЕЙ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ	191
<i>Чурилова Т.М.</i> ДО ПИТАННЯ ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ ДОВКІЛЛЮ УКРАЇНИ, ЗАВДАНОЇ ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ РФ	195
<i>Швагер О.А.</i> РЕАЛІЗАЦІЯ ПРИНЦИПУ НЕДИСКРИМІНАЦІЇ У ПРАВОВОМУ РЕГУЛЮВАННІ СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЄС.....	201
<i>Швець Т.Е.</i> ТЬЮТОРИНГ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ПОТЕНЦІАЛУ УЧНЯ ТА ВЧИТЕЛЯ.....	206
<i>Шевчук В.О.</i> РЯТІВНІ СВІТОГЛЯДНІ ЦІННОСТІ ЯК ОСВІТНІ ОРІЄНТИРИ: ВИКЛИКИ ВІЙНИ І ПОВОЄННОГО РОЗВИТКУ	211
<i>Шемелинець І.І.</i> МОЖЛИВІ ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ ОСВІТИ В ПЛАНІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	215
<i>Юрченко Л.І., Рябініна О.В., Гонтаренко Л.О.</i> ЕВОЛЮЦІЯ УЯВЛЕНЬ ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОМУ ЦІННІСНОМУ АСПЕКТІ	219
<i>Яремович М.А.</i> ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ СОЛІДАРНОСТІ У СТУДЕНТІВ СУЧАСНОГО КОЛЕДЖУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (СКРИНКАСТИ)	223

ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ

Маланчук Т.В.

*кандидат юридичних наук,
Сумський державний університет*

Сформовані Європейським союзом цінності протягом багатьох років є привабливими для країн, що не входять у її політичний, економічний і культурний простір. Безперечно, привабливими вони є і для України. Але після початку війни Росії проти України європейські цінності набули для нашої країни іншого забарвлення. Все частіше постає питання щодо реальності втілення задекларованих політичних цінностей об'єднаної Європи. Цінності стають особливо актуальними в моменти криз і важливих викликів.

І. Кант визнавав «цінність» вищим принципом людської поведінки. У свою чергу, у філософії «цінність» розглядається і як поняття, що характеризує безумовні незаперечні основи людського буття, і як значення певних предметів, явищ, процесів для людини, соціальних груп, суспільства в цілому. [1, с. 423]

К. Менгер зазначав, що «цінність» - це значення для людини конкретних благ унаслідок того, що в задоволенні своїх потреб вона усвідомлює залежність цінності від наявності благ у її розпорядженні. Тобто цінність благ заснована на їх відношенні до потреб людини, а не на самій лише їх сутності. Зі зміною цього відношення має виникнути або зникнути цінність. [2] Науковець наводить такий приклад: для мешканців оазису, які мають у своєму розпорядженні джерело води, певна кількість води не має цінності на місці поблизу джерела. Проте якби джерело внаслідок землетрусу раптово почало давати настільки менше води, що її не вистачало б для задоволення потреб мешканців цього оазису, то навіть невелика кількість вологи стала б цінністю для них. Але ця цінність втратила б своє значення, якби джерело почало давати попередню кількість води [2]. Цей приклад, на нашу думку, досить яскраво ілюструє теперішню ситуацію у співвідношенні ЄС – Україна.

Багато науковців вважають ЄС в першу чергу політичною та економічною структурою, а тому проблема спільних європейських

цінностей відходила раніше на другий план. У політичних цінностях наявні соціально-політичні ідеали й цілі, принципи й норми політичного життя, політичні традиції й символи, зразки політичної поведінки [3, с. 719].

А чи існують спільні європейські цінності, які тією чи тією мірою поділяють громадяни всіх держав-учасниць ЄС і які формують європейську ідентичність?

Слід зазначити, що Україна не є однорідною щодо цінностей залежно від певних регіонів та подій, які відбувалися й відбуваються на певних територіях. Зокрема, за нашими спостереженнями, наприклад, мешканці Західної України, на відміну від мешканців Центру та Сходу, більше цінують традицію, досягнення, гедонізм і, водночас, для них менш важливі безпека й універсалізм.

Що ж до відмінностей за цінностями та ціннісними орієнтаціями між Україною та країнами ЄС, з огляду на останні події, стало очевидним, що вони є очевидними і досить значними як за ефективністю механізмів налагодження всіх сфер суспільної життєдіяльності, так і за цінностями та ціннісними орієнтаціями, які хоча певною мірою й збігаються на рівні архетипів, але на рівні суспільної практики значно різняться. Необхідно враховувати відмінності в ментальності та національних рисах, а також запитах сьогодення. Україна наразі перебуває на межі власного і залежного від інших країн розвитку. Тому зараз, як ніколи, на нашу думку, слід чітко розмежовувати цінності, які визначають насамперед духовні орієнтири життя індивідів і соціальних груп, націй, держав тощо та інтереси, які формуються в індивідів та груп людей в результаті усвідомлення потреб (передовсім - у матеріальних благах) та засобів їхньої реалізації. Наразі можемо досить чітко спостерігати конфлікт цінностей та інтересів в Європейському суспільстві. Війна прискорила поступ України на шляху до членства в ЄС. Але не слід забувати, що Європейський Союз - це об'єднання незалежних держав, які перш за все дбають про безпеку й інтереси власної землі.

Цілями ЄС у всьому світі, які викладені у статті 3 Лісабонського договору є:

- відстоювати та пропагувати свої цінності та інтереси;
- сприяти миру, безпеці та сталому розвитку Землі;

- сприяти солідарності та взаємній повазі між народами, вільній і справедливій торгівлі, викориненню бідності та захисту прав людини;

- суворо дотримуватися норм міжнародного права

Європейські цінності розглядаються як даність, приймаються як належне, притаманні європейській ідентичності. Незмінними є шість базових цінностей Європейського Союзу – це людська гідність, свобода, демократія, рівність, верховенство права, права людини. У свою чергу Стаття 3 Конституції України проголошує, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю. Отже, можна сказати, що демократичні цінності у центрі яких є людина, а не держава є головними цінностями у сучасній Європі. Ці цінності в основному сформульовані за допомогою юридичної термінології. Проте вони також асоціюються з етнокультурним підходом до ідентичності та громадянства. Ці цінності є єдиними для Європи й окреслюють межі «європейськості», а отже, створюють ідентичність.

Результати соціологічного дослідження, здійсненого Інститутом Горшеніна у співпраці з Представництвом Фонду ім. Фрідріха Еберта в Україні та Білорусі продемонстрували, що найбільшою цінністю із запропонованого переліку для респондентів є “мир” (56,6%), “цінність людського життя” (42,7%) та “права людини” (33,3%). Найменші показники здобули цінності “повага до інших культур” (5,4%) та “толерантність” (9%). Дещо по-іншому виглядає сприйняття респондентами системи цінностей європейців. Вони вважають, що першочерговими цінностями жителів європейських країн є “демократія” (34,7%), “верховенство права” (28,9%) та “права людини” (28,1%). Найменш важливою, на їхню думку, для європейців є “солідарність, підтримка ближнього” (8,1%) [4]. Вважаємо, що відмінності показують не те, наскільки ми віддалені один від одного, а наскільки багато ми можемо навчитися один у одного, щоб пропагувати загальні цінності. Важливо заохочувати почуття європейської ідентичності на основі спільних цінностей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кириленко Г. Г., Шевцов Е.В. Краткий философский словарь. Москва: Филологическое общество «Слово»: ООО «Издательство АСТ», 2002. 480 с.

2. Менгер К. Учение о ценности. О сущности и источнике происхождения ценности благ. URL: <https://www.econ.msu.ru/cmt2/lib/c/750/file/4-Karl-Menger.doc> (дата звернення: 16. 06. 2022)

3. Політологічний енциклопедичний словник / за ред. Ю. С. Шемшученка, В. Д. Бабкіна, В.П. Горбатенка. 2-ге вид. доп. і прероб. Київ : Генеза, 2004. 736 с.

4. Всеукраїнське соціологічне дослідження «Українське суспільство та європейські цінності». URL: <http://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/13570.pdf> (дата звернення: 16. 06. 2022)